

Tryghed og værdighed

– krisen er ikke de arbejdsløses skyld

Tryghed og værdighed for de arbejdsløse

Ydelserne skal op, ydmygelserne skal væk. Det er kernen i Enhedslistens arbejdsløshedsudspil. Udspillet bliver fokuspunkt for partiets arbejde i det kommende år, og et hovedkrav til en kommende socialdemokratisk ledet regering

Hvis man stiller de arbejdsløse op på en række ville køen gå fra Rådhuspladsen til Helsingør. De cirka 100.000 nuværende arbejdsløse er mere end en fordobling på et år.

Uanset om det lykkes at vende den negative udvikling, vil en stor gruppe danskere i lang tid befinde sig i arbejdsløshed. Det er mennesker, som er helt uden skyld i den økonomiske krise, der har kostet deres job. Og som nu for manges vedkommende står med store økonomiske problemer.

Det er derfor ikke nok at snakke om at skabe nye jobs, som vi hører fra alle partierne. Der skal også skabes rammer for en ordentlig tilværelse for de arbejdsløse her og nu. Det sker med arbejdsløshedsudspillet.

Det vil Enhedslisten:

Ydelserne skal op

Det er slemt at miste jobbet, men det bliver endnu værre, når man kun får dagpenge, der svarer til omkring halvdelen af lønnen. De arbejdsløses indkomster er igennem det sidste årti blevet markant udhulet. Mange arbejdsløse kan ikke betale regningerne, og flere og flere sættes på gaden.

Enhedslisten vil have ydelserne til de arbejdsløse sat markant i vejret, samt forbedre adgangen til dagpenge:

- Dagpengene reguleres, så en almindelig lønmodtager får 90 procent dækning
- Hurtigere optjening af dagpenge
- Ophævelse af kontanthjælpsloftet, starthjælp/introduktionsydelse og 450 timers reglen
- Alle overførselsindkomsterne reguleres, så de kommer på højde med lønudviklingen i de seneste år

Ydmygelserne skal væk

I de sidste årtier er der sket et skred i opfattelsen af de arbejdsløse. Arbejdsløsheden opfattes som den arbejdsløses ansvar og problem. De arbejdsløse mødes med mistænkeliggørelse fra politikere og systemet, og udsættes for en uværdig behandling samt meningsløse kurser og aktivering. Enhedslisten vil gøre op med mistænkeliggørelse og ydmygelse af de arbejdsløse.

- Afskaffelse af tvangsaktivering
- Der indføres optjeningsret til dagpenge ved aktivering
- Afskaffelse af overdreven kontrol og krav, f.eks. kravet om "klik" på jobsiden
- Der indføres ret til kompetencegivende uddannelse på dagpenge
- Ret til ferie for kontanthjælpsmodtagere

Baggrund

På de følgende sider uddybes forslagene

1. Tryghed og værdighed for de arbejdsløse

Arbejdsløsheden er eksploderet, og forventes at fortsætte væksten hele 2010. Den udvikling rammer skævt. Byggeriet har f.eks. en arbejdsløshed på over 12 procent. Derudover er industrien hårdt ramt. Her har de ufaglærte i 3F uden for byggeriet en arbejdsløshedsprocent på 9,5 procent, og de faglærte i Dansk Metal har en arbejdsløshed på 7,5 procent. Flere og flere arbejdsløse er ikke forsikrede, og mange af de forsikrede er ikke berettiget til kontanthjælp – og de, der er forsikrede, kan se, hvorledes dagpengenes dækningsgrad forringes. Vi ser nu tydeligt de sociale konsekvenser med øget fattigdom, flere tvangsauktioner og flere lejere, der sættes ud på grund af huslejerestancer.

2. Ydelserne skal op

2.1 Regulering af overførselsindkomsterne:

Overførselsindkomsterne stiger mindre end lønstigningerne på grund af fradrag til den såkaldte satspulje. De økonomisk dårligst stillede danskere – kontanthjælpsmodtagere, pensionister og ledige – finansierer på den måde sociale indsatser, som de mest velhavende burde betale over skatten. I alt betyder satspuljetyveriet, at danskere på overførselsindkomster er blevet snydt for cirka ni mia. kr.

Enhedslisten vil have overførselsindkomsterne reguleret, så de kompenseres for satspuljetyveriet. Det vil betyde, at kontanthjælpen for en forsørger stiger med 6.540 kr. om året og folkepensionen for en enlig stiger ca. 5.496 kr. om året.

2.2 Højere dagpenge

Dagpengene er i de seneste årtier blevet udhulet markant ifht. lønindkomsterne. Ifølge Ugebrevet A4 er dagpengedækningen de sidste 10 år faldet fra 52 procent til 47 procent for en almindelig lønmodtager. I 1982 var den tilsvarende dækning på 70 procent.

På grund af den lave dagpengesats vil de mennesker, der rammes af arbejdsløshed, opleve markante indkomsttab. Ifølge ugebrevet A4 vil en gennemsnitlig privatansat lønmodtager opleve en månedlig indkomstnedgang på mere end 16.000 kroner.

Kun indtægter under 17.500 kr. om måneden opnår den dækningsgrad på 90 procent som lovgivningen taler om.

Enhedslisten vil have reguleret arbejdsløshedsdagpengene, så en faglært arbejder vil kunne få en 90 procent dækning – dvs. at 90 procent reglen opretholdes, men dagpengemaksimum hæves til 30.000 kr./måneden. Det offentlige finansierer stigningen, således at den enkeltes bidrag ikke stiger.

En meningsmåling som Catinét har foretaget for Enhedslisten viser, at et flertal i befolkningen støtter Enhedslistens krav om højere dagpenge. 1.052 danskere over 18 år er blevet interviewet og 55 procent af de danskere, der havde en holdning til spørgsmålet, mente, at dagpengene skal sættes op, så indkomsttabet ved arbejdsløshed bliver mindre end det er i dag.

2.3 Adgangen til dagpengeret og genoptjening skal lettes.

På grund af de høje krav for at optjene dagpenge, er mange lønmodtagere og arbejdsløse under den igangværende krise havnet helt uden for dagpengesystemet. Ved arbejdsløshed betyder det, at de er henvist til den lavere kontanthjælp. Enhedslisten foreslår, at optjeningsperioden at den gamle optjeningsperiode på et halvt år genindføres, men ser gerne optjeningsperioden forkortet helt ned til en måned.

Muligheden for supplerende dagpenge hæves fra 30 til 52 uger.

2.4 Modregning af ægtefælles indkomst fjernes

Mange arbejdsløse og de mange syge, der mister deres sygedagpenge efter 52 uger, selvom de ikke er blevet raske, kan ikke få kontanthjælp. Det kan de ikke, fordi de er gift. Ægtepar betragtes som én enhed i stedet for to selvstændige mennesker. Kvindebevægelsen har fået fjernet denne opfattelse de fleste andre steder, men kontanthjælpsmodtager betragtes stadig som vedhæng til deres ægtefælle. Det opleves meget ydmygende.

Når man går fra to indkomster til én lav indkomst, har det meget store økonomiske og sociale konsekvenser. Mange må gå fra hus og hjem.

2.5 Fattigdomsydelser afskaffes

Vi vil have ophævet kontanthjælpsloftet, starthjælp/introduktionsydelse og 450 timers reglen samt ophævelse af de særlige lave ydelser for unge. Det er uværdigt, at vi i Danmark sender mennesker ud i fattigdom. Samtidig ved vi, at det for mange fører til store sociale problemer og forværrer sygdomme. Derfor skal vi sikre, at alle får en ydelse, de faktisk kan leve af.

3. Ydmygelserne skal væk

Ydmygelserne og mistænkeliggørelsen skal væk. Mennesker uden arbejde skal have ret til dagpenge eller kontanthjælp, hvis de står til rådighed for arbejdsmarkedet eller for uddannelse. Dvs. at de tager imod de job eller uddannelses tilbud, som de anvises og selv aktivt er jobsøgende. Personer, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, skal ikke kunne tvinges i aktivering eller anden beskæftigelse uden overenskomstmæssig løn. Og vi skal afskaffe de mange kontroller, der både af arbejdsløse og ansatte opleves som dybt ydmygende, og ikke fører til at der bliver skaffet jobs.

En voksen mand, der i mange år er stået op hver morgen og gået på arbejde, skal ikke sendes på et kursus for at "lære at stå op om morgenen". Eller lære at sende lange skriftlige ansøgninger med fine ord om sin kunnen rundt til murermestre, der ikke kunne drømme om at læse dem, men i stedet ansætter folk, de har snakket med og set an.

3.1 Afskaffelse af tvangsaktivering

Regler om tvangsaktivering fjernes. De aktiveringskurser, hvor arbejdsløse skal finde ud af "hvilket dyr de er" eller vise "at de kan stå op om morgenen" skal afskaffes. Ligesom arbejdsløse ikke skal tvinges til at udføre f.eks. pakkearbejde, der ellers udføres af arbejdere til overenskomstmæssig løn.

3.2 Afskaffelse af krav-junglen

De forhadte "klik", som arbejdsløse er pålagt at udføre på Jobnet, skal afskaffes, så man ikke mister dagpenge, fordi ens computer går ned, så man ikke kommer på nettet i tide.

Jobcentrene skal have frihed til at koncentrere sig om at hjælpe folk i arbejde i stedet for på konstant at kontrollere og indberette. F.eks. skal en borger, der har fået arbejde fra om tre uger, selvfølgelig stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis der kommer et job på en, to eller tre uger. Men der er ingen grund til, at den arbejdsløse skal skrive ansøgninger om faste stillinger. Og det er absurd, at jobcenteret skal bruge tid på at tjekke, om han skriver ansøgninger.

3.3 Uddannelse med dagpenge

Arbejdsløses ret til uddannelse er i dag alt for begrænset. Samtidig er der et skrigende behov for efteruddannelse og omskoling. Der skal skabes øgede muligheder for uddannelse på dagpenge, også kompetencegivende uddannelser, så ledige ikke tvinges på SU.

3.4 Ret til ferie for kontanthjælpsmodtagere.

Det er mere end 70 år siden, vi indførte en lovbestemt ret til ferie for mennesker i Danmark. Men denne ret gælder stadig ikke for kontanthjælpsmodtagere. Det opleves dybt ydmygende og meget svært at forklare for sine børn, at man ikke har ret til at holde ferie, hvis f.eks. bedsteforældrene inviterer. Det er på høje tid, at kontanthjælpsmodtagere får ret til ferie.

3.5 Kvalificerede tilbud til ledige

I stedet for de mange kontroller og meningsløse kurser, så skal de arbejdsløse have ret til hjælp, der reelt kan hjælpe til med at skaffe arbejde. Det er bl.a. en ret til at få hjælp og vejledning til at udarbejde jobplaner med udgangspunkt i den lediges ønsker og forudsætninger.

3.6 Overenskomstmæssig løn

Det kan i nogle tilfælde være rigtig godt for en arbejdsløs at komme i virksomhedspraktik eller i et offentligt løntilskudsjob, hvis der er en reel plan, så det fører til et job. Men det skal være med overenskomstmæssig løn og optjening af dagpenget, så de ledige ikke bliver brugt som løntrykkere.

4. Finansiering

Enhedslisten vil i starten af september fremlægge partiets finanslovsforslag, som fuldt vil finansiere initiativerne i arbejdsløshedsudspillet gennem fjernelse af fradraget for pensionsfradrag.